

KORRALDUS

30. juuli 2021 nr 270

**Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282
„COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja
piirangud“ muutmine**

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punktide 1–3 ja 5 ning lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8:

1. Muuta Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ järgmiselt:

1) täiendada korraldust punktiga 8³ järgmises sõnastuses:

„8³. Punktis 8¹ nimetatud ühissõidukis viibijad peavad kandma kaitsemaski või katma suu ja nina. Piirangut ei kohaldata alla 12-aastastele isikutele või juhul, kui kaitsemaski kandmine või suu ja nina katmine ei ole tervislikel põhjustel või muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik.“;

2) sõnastada punkt 20¹⁴ järgmiselt:

„20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 9. augustist 2021. a lisaks järgmisi meetmeid ja piiranguid:

1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Isikute arvu piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele;

2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 100 isikut. Piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele ning Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele;

3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 100 isikut. Piirangut ei kohaldata Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele;

4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Piirangut ei kohaldata Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele;

5) isikud võivad viibida ja liikuda avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning sisetingimustes täidetakse täiendavalt punktis 8¹ sätestatud nõudeid;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on

lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 100 isikut;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid;

9) toidlustusettevõtte müügi- või teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud, et klientide arv kokku ei ole rohkem kui 50 isikut ning sisetingimustes täidetakse täiendavalt punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Isikute arvu piirangut ei kohaldata, kui kliendid viibivad ja liiguvad toidlustusettevõtte müügi- või teenindusalal toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks ja sisetingimustes täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid;

10) sisetingimustes kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis või teenuse osutaja teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine.

Käesolevas punktis sätestatud tegevustel, mis toimuvad sisetingimustes, tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Käesolevas punktis sätestatud isikute arvu piirangut kohaldatakse iga tegevuse toimumise asukoha kohta. Käesolevas punktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata lisaks alapunktides sätestatule korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes.“;

3) sõnastada punktid 20¹⁶–20²⁰ järgmiselt:

„**20¹⁶**. Tegevuse eest vastutav isik võib punktis 20¹⁴ sätestatud isikute arvust suurema osalejate arvuga tegevusi läbi viia juhul, kui on tagatud teiste asjakohase valdkonna kohta punktis 20¹⁴ ning punktides 20¹⁷ ja 20²⁰ sätestatud nõuete täitmine. Punktides 20¹⁸ ja 20¹⁹ sätestatud asjaolude tõendamise või testimise nõuete täitmise eest vastutab tegevuses osalev isik, välja arvatud juhul, kui testimist korraldab tegevuse eest vastutav isik. Juhul, kui kavandatakse korraldada avalikku üritust, spordivõistlust või spordi- ja liikumisüritust, mille tingimused erinevad punktides 20¹⁴ ja 20¹⁷–20²⁰ sätestatud tingimustest, kohaldatakse punkti 7.

20¹⁷. Tegevuse eest vastutav isik võib punktis 20¹⁶ sätestatud juhul tegevust läbi viia, kui on tagatud sisetingimustes mitte rohkem kui 6000 isiku ja välistingimustes mitte rohkem kui 12 000 isiku osalemine ühe kalendripäeva kohta.

20¹⁸. Punktis 20¹⁶ sätestatud juhul võib isik osaleda tegevuses, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) ta on alla 18-aastane;
- 2) ta on erivajadusega ja tema testimine ei ole muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik;
- 3) ta on punktides 6¹ ja 6² sätestatud tingimustel COVID-19 haiguse läbipõdenud, vaktsineeritud või vaktsineerituga võrdsustatud isik ning esitab enne tegevuses osalemist nimetatud asjaolude kohta tõendi;
- 4) ta esitab negatiivse testi tõendi punktis 20¹⁹ sätestatud korras.

20¹⁹. Punkti 20¹⁸ alapunktis 4 sätestatud juhul võib isik tegevuses osaleda, kui ta esitab tõendi testi tegemise kohta, mille tulemus peab olema negatiivne ja mille peab olema teinud tervishoiuteenuse osutaja järgmistel tingimustel:

- 1) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse Euroopa Liidu terviseohutuse komitee heaks

kiidetud SARS-CoV-2 antigeen-RTD test peab olema tehtud kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist;

2) COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 RT-PCR test peab olema tehtud kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist.

Kui tegevuses osalev isik ei ole käesolevas punktis esitatud nõudeid täitnud, võib tegevuse eest vastutav isik korraldada SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi tegemise Terviseameti juhiste kohaselt. Tegevuses osalemiseks peab nimetatud testi tulemus olema negatiivne.

20²⁰. Tegevuse eest vastutav isik on kohustatud kontrollima punktis 20¹⁸ või 20¹⁹ sätestatud tõendi või testi tegemise ehtsust ning nende kehtivust või teiste asjaolude ilmumist enne seda, kui isik osaleb tegevuses. Põhjendatud kahtluse korral on tegevuse eest vastutav isik kohustatud tuvastama tõendi või testi esitaja isikusamasuse. Tegevuse eest vastutaval isikul on keelatud isikuandmeid säilitada, välja arvatud juhul, kui isik annab selleks sellekohase Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) artikli 4 punktile 11 ja artiklile 7 vastava nõusoleku.“.

2. Korraldus jõustub 9. augustil 2021. a. Korralduse punkti 1 alapunkt 1 jõustub 2. augustil 2021. a.

3. Avaldada korraldus Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata, arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks.

COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, näiteks õigust vabalt liikuda ja tegeleda ettevõtlusega, kui Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uudse ohtliku nakkushaigusega; Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorsete ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusel abinõu (kohustus või piirang) kohta; abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue; abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkusena, peamiselt lähikontaktis nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning näiteks saastunud käte kaudu.

Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Samuti on SARS-CoV-2 viirusega nakatumise oht õues, kus viibitakse paljude inimestega lähedases kontaktis. Eesti näitel on sellised nakatumised aset leidnud näiteks spordiüritusel, millega on seotud 16 nakatunut (26. juuli 2021. a seisuga), ja meelelahutusüritusel, millega on seotud 64 nakatunut (26. juuli 2021. a seisuga).

Koroonaviiruse SARS-CoV-2 deltatüve levik on viimastel nädalatel Eestis kaasa toonud viiruse leviku märgatava tõusu. Deltatüvi levib 60% paremini kui alfatüvi, samuti nakatavad deltatüve tõttu teisesed juhud kolmandasi juhte hõlpsamini ning viiruse peiteaeg on lühem. Senised andmed on näidanud, et pooleli oleva vaksineerimiskuuriga saavutatud immuunsuse taseme suhtes on deltatüvi *ca* 17% vähem tundlikum kui seni domineerinud alfatüvi². Samal ajal lõpetatud vaksineerimiskuuri järel saavutatud immuunsuse suhtes oli vaktsiini efektiivsus langenud *ca* 10%. Lõpetatud vaksineerimiskuuri järel saavutatud immuunsuse suhtes märgatavat tundlikkuse langust ei esinenud. Arvestades, et 29. juuli 2021. a seisuga on 41,85% - l elanikkonnast vaksineerimiskuur lõpetatud, ei ole vaksineerimise mõju võimaliku deltatüvest põhjustatava haigestumuse kasvu ära hoidmiseks veel piisav. Sel põhjusel on vajalik kehtestada lisapiiranguid ja -meetmeid.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et haigestumuse intensiivsus on kogu Eestis kõrge. 29. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 107,83 ja viimase 7 päeva positiivsete testide keskmine 133.

23. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 65,46 ja viimase 7 päeva positiivsete testide keskmine 75. 7. juulil 2021. a olid samad näitajad 31,83 ja 32, 21. juunil 2021. a 49,81 ja 40 ning 16. juunil 2021. a 64,11 ja 49.

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

² https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/993879/Variants_of_Concern_VOC_Technical_Briefing_15.pdf

Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta Eestis on kõrgel tasemel, uute haigusjuhtude juurdekasv on endiselt kasvutrendis. Haiglase täituvuse ja muud tervishoiusüsteemi puudutavad näitajad on keskmisel tasemel ja stabiilsed.

29. nädala jooksul lisandus 645 haigusjuhtu. Võrreldes eelmise nädalaga suurenes uute juhtude arv 72,0% võrra. 29. nädalal tehti 18 494 testi (1394 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 33,1% võrra vähem kui 28. nädalal. 3,5% testidest osutus positiivseks (28. nädalal 1,4%). Alates 26. nädalast on deltatüvi muutunud domineerivaks viirustüveks (25. nädalal osakaal 33%, 26. nädalal 67%, 28. nädalal 92% ja 29. nädalal 95%).

Nakatamiskordaja R oli 27. juuli 2021. a seisuga üle Eesti 1,4, mis on kasvutrendis. Nakatamiskordaja R kasv on seotud nii deltatüve domineerimisega kui ka suurte ürituste läbiviimisega. Erinevate üritustega seoses on tekkinud 9 kollet, kolletes on 26. juuli 2021. a seisuga kokku 166 haigestunud inimest. Haigestunuid lisandub kolletesse iga päev. Üritustest osavõtjad ja ka laagrites osalejad on üldjuhul Eesti erinevatest piirkondadest, mille tõttu kandub haigus laiali. Võttes arvesse, et R on kõrge, on Terviseameti hinnangul ootuspärane, et ainuüksi üritustega seoses lisandub 30. nädalal ligi 200 teisest haigusjuhtu. Terviseameti hinnangul kaasneb ilma üritustel osalevate inimeste arvu piiramiseta septembri keskpaigas kuni 2500 haigestunut päevas.

Käesoleva korraldusega tehakse korralduses nr 282 järgmised põhimõttelised muudatused:

Alates 9. augustist 2021. a rakendatakse valdkondade üleselt tegevuste ja ürituste puhul minimaalseid osalejate piirmäärasid. See tähendab, et kui tegevuse eest vastutav isik ei kontrolli osalejate nakkusohutust, võib edaspidi sisetingimustes osaleda kuni 50 isikut ning välistingimustes kuni 100 isikut. Toitlustusettevõtetes ja avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates võib olla sise- ja välistingimustes kokku kuni 50 isikut.

Edaspidi kehtib nimetatud põhimõtte järgmiste valdkondade, tegevuste ning asukohtade suhtes:

- sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe;
- spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused;
- avalikuks kasutamiseks mõeldud saunad, spaad, basseinid, veekeskused ja ujulad;
- avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning avalikud jumalateenistused ja teised avalikud usulised talitused;
- muuseumide ja näituseasutuste külastamine;
- toitlustusettevõtetes viibimine.

Kui sisetingimustes on osalejate arv suurem kui 50 või välitingimustes suurem kui 100, peab tegevuse eest vastutav isik alates esimesest osalejast kontrollima isikute tõendeid vaktsineerituse, läbipõdemise või negatiivse testi olemasolu kohta. Juhul, kui tegevuse eest vastutav isik kontrollib isikute nakkusohutust, võib tegevust sisetingimustes läbi viia kuni 6000 isikuga ning välistingimustes kuni 12 000 isikuga.

Toitlustusettevõtetes isikute arvu piirangut ei rakendata, kui kliendid viibivad ja liiguvad toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal toidu kaasa ostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks ja sisetingimustes täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Isikute arvu piirangut ning tõendite ja testide esitamise kohustust ei ole kaubandustegevuses ja teiste teenuste osutamisel.

Käesoleva korraldusega jäetakse välja tegevuse eest vastutava isiku kohustus korraldada tegevuses osalejate testimist. See tähendab, et nt kontserdikorraldajal ei ole kohustust tagada pealtvaatajatele nõuetekohase testimise võimalust. Nakkusohutuse tõendamisel on kohustus isikul endal. Uue korralduse kohaselt võib tegevuse eest vastutav isik antigeeni kiirtesti tegemise võimaluse korraldada, kui ta järgib Terviseameti sellekohaseid juhiseid. Endiselt peab näiteks kontserdikorraldaja kontrollima kõigi küllastajate vaksineeritust, COVID-19 läbipõdemist või negatiivse PCR või antigeeni kiirtesti tõendi olemasolu. Võrreldes varasema regulatsiooni kehtestamise ajaga on vaksineerimine kättesaadav juba alates 12. eluaastast. Samuti on igas maakonnas olemas võimalused vaksineerimiseks. See tähendab, et inimestel on võimalik valida (tasuta) vaksineerimise vahel või enne üritusel osalemist testimise vahel.

COVID-19 testi tegemise kulu katab isik, kes soovib konkreetses tegevuses osaleda, välja arvatud juhul, kui vastava kulu katab tegevuse eest vastutav isik. Kui sisetingimustes 50 isiku või välistingimustes 100 osaleva isiku piirmääri ei ületata, nakkusohutust tõendama ei pea.

Tegevuses osalemise eel ei pea nakkusohutust tõendama alla 18-aastane isik. See tähendab, et ta ei pea esitama tõendit negatiivse COVID-19 testi kohta, samuti ei nõuta talt tõendit vaksineerituse või COVID-19 läbipõdemise kohta. Kui vaksineeritusega hõlmatud alla 18-aastaste seas suureneb ning noortel on ajaliselt olnud võimalus ka teise vaktsiinidoosi saamiseks, vaadatakse kehtestatav vanusepiir üle ning vajaduse korral seda korrigeeritakse.

Käesoleva korraldusega ei muudeta põhimõtet, mille kohaselt on COVID-19 testi tegemisest vabastatud erivajadusega isik, kui tema testimine ei ole muid olulisi põhjuseid arvestades mõistlik, ja käesolevas korralduses sätestatud tingimustel COVID-19 haiguse läbipõdenud, vaksineeritud või vaksineerituga võrdsustatud isik, kui ta esitab enne tegevuses osalemist nimetatud asjaolude kohta tõendi. See tähendab, et osa ühiskonnast ei pea enne üritusel osalemist või toitlustuskohta minekut COVID-19 testi tegema. Mida suurem on vaksineeritusega hõlmatud, seda väiksem on vajadus enne tegevustes osalemist testi teha.

9. augustil 2021. a jõustuva korraldusega täpsustatakse põhimõtet, mille kohaselt tegevuse eest vastutav isik on kohustatud kontrollima tõendi või testi tegemise ehtsust ning nende kehtivust või teiste asjaolude ilmnenemist enne seda, kui isik osaleb tegevuses. Põhjendatud kahtluse korral on tegevuse eest vastutav isik kohustatud tuvastama tõendi või testi esitaja isikusamasuse. Juhul, kui isik ei soovi enda nakkusohutust tõendada, ei ole kohustust andmeid avaldada, kuid sellisel juhul peab arvestama, et tal puudub õigus tegevuses osaleda, kui tegevuses osaleb sisetingimustes rohkem kui 50 või välistingimustes rohkem kui 100 isikut.

Korralduse nr 282 alusel tegevuse eest vastutaval isikul on õigus kontrollida, kas isik on nakkusohutu või mitte, enne, kui ta lubab isikul tegevuses osaleda. Andmete töötlemise eesmärk on tagada rahva tervise kaitse, ürituste ja tegevuste nakkusohutus ning kõigi turvalisus, vältida tervisesüsteemi ülekoormust ning laiemalt tagada riigi toimepidevus. Samuti on nimetatud andmete töötlemine vajalik olulise avaliku huviga seotud põhjustel, eelkõige praegusel juhul tõkestada koroonaviiruse levikut. Nimetatud õigus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel käesoleva korraldusega ning on proportsionaalne saavutatava eesmärgiga. Andmete töötlemine on vajalik rahvatervise valdkonna avalikes huvides.

Tegevuse eest vastutav isik peab järgima andmete töötlemisel kõiki andmete töötlemise põhimõtteid. Eelkõige tähendab see, et pärast tõendite või testide kontrolli puudub tegevuse eest vastutaval isikul õigus nimetatud andmeid mis tahes kujul säilitada, välja arvatud juhul,

kui tegevuses osalev isik annab selleks sellekohase nõusoleku. Tegevuse eest vastutav isik vastutab andmete töötlemise õiguspärasuse eest.

Samuti taastatakse maski kandmise kohustus ühissõidukis alates 2. augustist 2021. a.

Täiendavalt muudetakse isikute arvestuse põhimõtet, mille kohaselt kehtib edaspidi valdkondade üleselt põhimõtte, et tegevustes ei kohaldata isikute arvu piirangut lisaks alapunktides sätestatule korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes.

Käesoleva korraldusega ei muudeta põhimõtet, mille kohaselt jääb siseruumides toimuvatele avalikele üritustele ja korraldatud tegevustele kehtima osalevate isikute hajutatuse nõue, samuti tuleb siseruumides tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimismõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Arvestades käesoleva korralduse kehtestamise ajal koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõusu üle Eesti, on piirangute ja meetmete rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus.

Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb põhiseaduse § 11 lausest 2, mille kohaselt peavad õiguste ja vabaduste piirangud olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute ja meetmete kehtestamine avalikes huvides ja need seatakse üle riigi. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt.

Põhiseaduse § 12 sätestab üldise võrdsuspõhiõiguse ja diskrimineerimiskeelu. See tähendab, et ilma mõistliku ja asjakohase põhjendusega ei tohi isikuid erinevalt kohelda. Võrdselt tuleb kohelda võrreldavaid grupe. Praegu on võrreldavateks gruppideks ühelt poolt isikud, kes on COVID-19 haiguse vastu vaksineeritud või sellega võrdsustatud, selle läbi põdenud või teinud kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist negatiivse tulemusega PCR-testi või kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist negatiivse tulemusega kiirtesti, ja teiselt poolt isikud, kes ühelegi eelnimetatud kriteeriumile ei vasta, pidades muu hulgas silmas, et tegevuste eest vastutavatel isikutel tuleb tagada isikutele võimalus tegevuses osaleda ka juhul, kui osaleja vanusest või muudest objektiivsetest põhjustest lähtuvalt ei ole vaksineeritus, läbipõdemine või testi tegemine tõendatud või mõistlik. Näiteks olukordades, kui isiku erivajadusest tulenevalt tekitab testi tegemine talle ebamugavusi või psüühikahäirest tulenevalt ei ole võimalik tagada turvalist proovi võtmist.

Nakkusohutuse põhimõtte rakendamine võimaldab kohelda COVID-19 negatiivse testitulemuse saanud, selle läbipõdenuid või selle vastu vaksineeritud või vaksineerituga võrdsustatud isikuid erinevalt võrreldes teistega, kellel eespool nimetatud tulemusi tõendada ei ole või kes ise ei soovi nimetatud asjaolusid kinnitada. Lisaks kaalub nimetatud põhimõtte rakendamine üles avaliku huvi eelkõige selles osas, et see võimaldab hoida ühiskonda avatuna ning jätkata majandustegevust, mis arvestab rahva tervise kaitse eesmärke.

Põhiseaduse § 31 teine lause annab seadusandjale volituse ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusega. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on korralduses sätestatud piirangute ja meetmete kehtestamine õiguspärane.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete eesmärk on piirata koroonaviiruse levikut ja viirusega nakatumist ning kindlustada riigi oluliste funktsioonide toimepidevus. Korralduses sätestatud piiranguid ja meetmeid on põhjalikult kaalutud ning otsustatud on nende kasuks, mis on praeguse haiguse leviku kontekstis olemasoleva teabe alusel alternatiivsetest variantidest tõhusamad. Samuti on hinnatud, et kõnealused piirangud ja meetmed oleksid õiglased ja proportsionaalsed erinevate põhiõiguste ja -vabaduste koostoimes (nt põhiseaduse §-d 12, 16, 19, 28, 31, 34, 37, 47). See tähendab, et piirangud ja meetmed mõjutavad kogumis kõiki isikuid avaliku huvi (inimeste elu ja tervise kaitse, riigi toimepidevus) eesmärgil.

Toimepidevus on seotud riskiga, kus suure hulga inimeste, näiteks arstid, politseinikud ja päästjad, sotsiaaltöötajad, kohtunikud, õpetajad, riigiametnikud või Riigikogu liikmed, haigestumisel on tuntav mõju avalike teenuste kättesaadavusele ja riigi õiguskorrale. Piiranguid ja meetmeid luues kaalutakse iga valdkonna puhul, milline on õiglane tasakaal elu, tervise ja riigi toimepidevuse kaitse ning piiratava õiguse ja vabaduse vahel.

Näiteks on põhiseaduse § 47 kohaselt kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega ei ole ka põhiseaduse §-s 47 sätestatud õigus absoluutne. Põhjus, miks põhiseaduse § 47 nimetab eraldi nakkushaiguste leviku tõkestamist, seisneb selles, et nakkushaigused levivad inimeste seas siis, kui inimesed kohtuvad. Seetõttu on nakkushaiguste leviku tõkestamise üks olulisi ja põhilisi meetmeid nakkuse levimise takistamisel inimestevahelise lävimise piiramine.

Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja seletuskirjas.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb NETS § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet. Kui viiruse leviku tõkestamise meetet nõuetekohaselt ei täideta, rakendatakse korrakaitseseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

Jaak Aab
Riigihalduse minister
peaministri ülesannetes

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja
riigisekretäri ülesannetes